TÜRMOB
TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

IESBA ETİK KURALLAR

Örnek Olay 7: Hediyeler ve Ağırlanma Dahil, Teşvikler

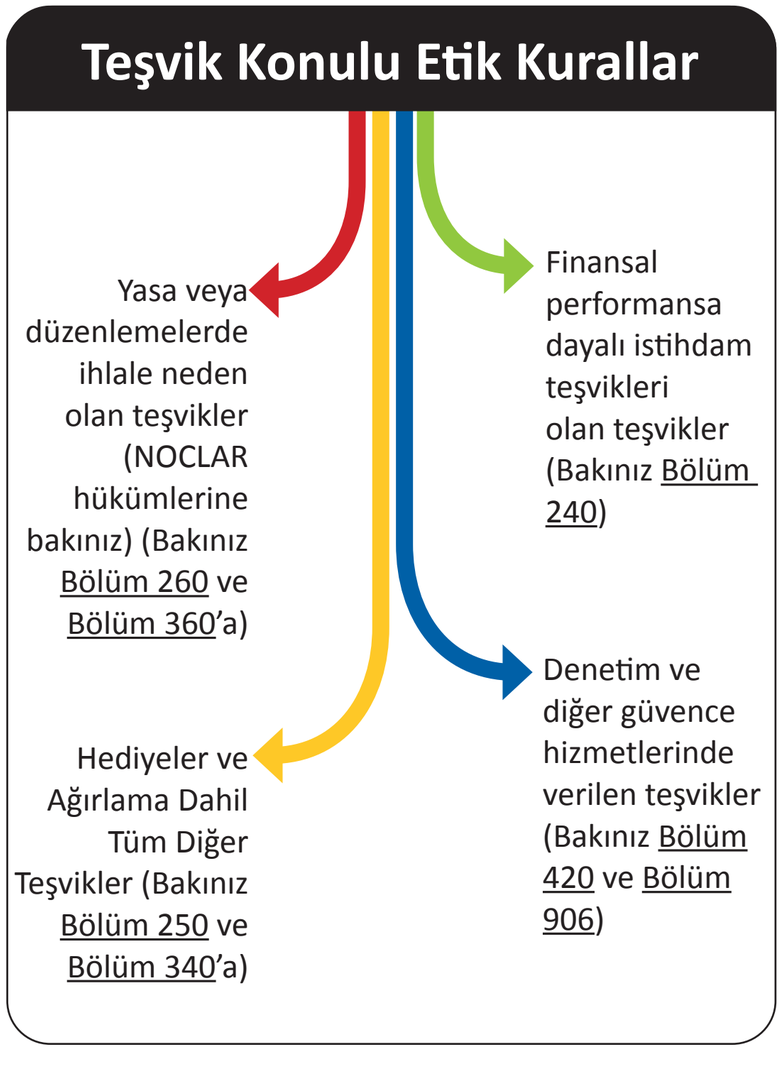

Bazı kültürlerde, hediye alışverişi ve misafirperverlik, iş ilişkilerinin kurulması ve güçlendirilmesinde önemli bir faktör olabilir. Ancak, aynı zamanda bu ve bunun gibi teşvikler muhasebe meslek mensubunun tarafsız olabilme ve dürüstçe hareket edebilmesini tehlikeye atabilir. Amacına uygun kontroller ve sağlanan dengeler kamu yararına uygun mesleki davranışın korunması için gereklidir.

Teşvik nedir?

IESBA Etik Kurallara göre, "teşvik" başka bir bireyin davranışını etkilemek için kullanılan her şeyi ifade eder. Kimi zaman bu etki, doğal iş ilişkilerinin kurulmasının bir parçasıdır. Ancak, diğer taraftan teşvikin altında yatan niyet, tam olarak da kişinin davranışını uygunsuz bir şekilde etkilemektir. Teşvikler, iş arkadaşları arasında alışılagelmiş ağırlama eylemlerinden rüşvet gibi mevzuata aykırılıklara yol açan eylemlere kadar değişiklik gösterebilir. Bu örnek olay dokümanında yerel yasa veya düzenlemelerde ihlale neden olmayan teşvikler incelenecektir.

Teşviklerin genelde parasal bir değere sahip olduğunu düşünürüz; ancak bu teşvikler

ayrıcalıklı davranış teklifleri de olabilir ya da arkadaşlık veya sadakate atıfta bulunabilir. Gerçekte paranın dahil edilmemiş olması, ortaya çıkan tehditleri tam olarak azaltmaz.

! Ailevi Konular

Muhasebe meslek mensuplarının teşvik teklifinde bulunan veya bulunacak aile ya da yakın aile üyelerinin sebep olacağı tehditlere karşı uyanık olması gerekir. Örneğin, bir muhasebe meslek mensubunun eşine bir müşteri tarafından iş teklif edilebilir. Kişinin mesleki davranışını uygunsuz bir şekilde etkilemek amaçlı gerçek veya algılanan bir niyet varsa, muhasebe meslek mensubunun aile üyesine böyle bir teşvikte bulunmaması veya böyle bir teşviki kabul etmemesi yönünde tavsiyede bulunması gerekir.

TÜRMOB
TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Uygunsuz niyet barındıran teşvikler

Bir teşvik, yerel yasa veya düzenlemeleri ihlal etmese bile, niyet bir kişinin davranışını uygunsuz bir şekilde etkilemekse ve kişinin (alıcının veya başka bir kişinin) etik olmayan bir şekilde hareket etmesine neden olmaksa, muhasebe meslek mensubu bu tür bir teşviki kabul edemez veya öneremez.

Uygunsuz olmayan niyetlerde ne yapılmalı?

Teklifteki niyet iyiyse (Kişinin mesleki davranışını uygunsuz bir şekilde etkilemek amaçlı gerçek veya algılanan bir niyet yoksa), temel ilkeler ile uyum hala tehdit altında olabilir (muhasebe meslek mensubunun tarafsızlığı kişisel çıkar tehdidi tarafından tehdit edilebilir).

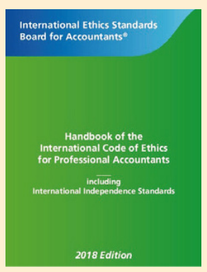
Konu önemsiz ve alakasız olması durumunda, tehdidin düzeyi genellikle kabul edilebilir düzeyde olacaktır; ancak muhasebe meslek mensubunun tehdidi değerlendirmesi ve daha sonrasında tehdit kabul edilebilir bir düzeyde değilse, teklifi geri çevirmesi veya önlemler alması gerekir. İlgili önlemler şunlar olabilir: Hediyeyi veren kişiye hediyenin değeri kadar ödeme yapılması, böyle bir hediye alındığına dair kuruluşun ilgili kişisine bilgi verilmesi, hediyenin meslektaşlar ile paylaşılması veya hediyenin hayır kurumuna bağışlanması.

Kriz zamanlarında, uygunsuz tekliflere karşı koruyan etkin kontroller ve dengeleri sağlamada zorluklar ile karşılaşabileceğimiz hızlı karar almamız gereken zamanlar olabilir. Kötü niyetli kişilerin bu kriz zamanında yararlanmamasını sağlayacak ilave önlemlere ihtiyaç duyulabilir.

Aşağıdaki örneğin uygunsuz olup olmadığını değerlendirin:

Bir içki fabrikasının CFO'su, vergi hizmetleri sunan bir mesleki firma ile anlaştı. CFO, denetim ekibi üyelerine yakın tarihte düzenlenecek ve bir şişe ücretsiz viski verilecek müşteri etkinliğine katılmaları için bilet vermeyi düşünüyor.

YARDIM

1. Sayfada vurgulanan Etik Kuralların belirli bölümlerine ek olarak, IESBA Personeli, meslek mensuplarının, muhasebe meslek mensubu tarafından veya meslek mensubuna teklif edilen teşviki (Ek 1), aile ve yakın aile üyeleri tarafından veya onlara teklif edilen teşviki (Ek 2), denetim ve güvence müşteri tarafından teklif edilen hediye ve ağırlamayı (Ek 3) daha iyi analiz etmelerine yardımcı olacak diyagramlar hazırladılar.

IESBA CODE
IESBAeCode.org

www.IESBAeCode.org adresinde yer alan e-code muhasebe meslek mensupları için online bir kaynaktır. Etik Kurallara hızlı ve verimli erişim sağlayarak kullanımını, uygulanmasını ve uygulanmasını kolaylaştırır.

Muhasebe meslek mensubu niyetin ne olduğunu nasıl belirleyebilir?

Kişinin mesleki davranışını uygunsuz bir şekilde etkilemek amaçlı gerçek veya algılanan bir niyet olup olmadığını belirlemek için, muhasebe meslek mensubunun, **gerekli bilgiye sahip üçüncü taraf testi** açısından mesleki yargısını uygulaması ve durumu değerlendirmesi gerekir. Sorması gereken sorular aşağıdakiler olabilir:

- İlgili kişilerin görevleri ve pozisyonları nelerdir?
- Etkilenebilecek herhangi bir eylem veya karar ile ilgili zamanlama nedir?
- Yalnızca karar alıcıya yönelik bir durum mudur yoksa daha geniş grup arasında paylaşılması gerektiği anlamına mı geliyor?
- Hediye, ağırlama veya söz konusu teşvikin değeri nedir?
- Aleni mi teklif edildi yoksa gizli mi?

İçki fabrikası örneğinde bahsedilen teşvikin kabul edilebilir olup olmadığını belirlemek için hem CFO hem de mesleki firmanın teklifin niyetini değerlendirmesi gerekir. Örneğin:

- Zamanlama açısından, viski şişelerini iş bittikten sonra bir teşekkür hediyesi olarak almanın kabul edilebilir bir durum olduğunu, aksi takdirde iş devam ederken benzer bir hediyenin teklif edilmesinin kabul edilebilir olmayacağını değerlendirmek önemlidir.
- Değer açısından, bir etkinlik ve bir şişe viski fayda elde etmek için ilave ödeme olarak değerlendirilebilir mi? Muhasebe meslek mensubu şirketin kilit personeli ile tanıştırılmak ve işletmeyi tanıması için mi bu etkinliğe davet edilmiştir?

Tehdidin Belirlenmesi, Değerlendirilmesi ve Ele Alınması

Kişinin mesleki davranışını uygunsuz bir şekilde etkilemek amaçlı bir girişim (veya algılanan bir girişim) olmadığını varsayarak, hem CFO hem de mesleki firma, hediyenin ve ağırlamanın temel ilkeler ile (özellikle tarafsızlık, dürüstlük ve mesleğe uygun davranış) uyuma yönelik bir tehdit yaratıp yaratmayacağını değerlendirmeleri gerekir.

Kabul edilebilir düzeyin çok üzerinde olan tehditler için, alınacak önlemler şunlar olabilir:

- Tam bir şeffaflık sağlamak için hediyenin denetim dosyasında belgelendirilmesi
- İşletmeyi tanımak için etkinliğe katılım sağlanır; ancak viski kabul edilmez.

Bu bir güvence denetimi olsaydı, teşvik önemsiz ve önemsiz sayılacak kadar küçük olmadığı sürece, CFO'nun niyeti ne olursa olsun, serbest çalışan muhasebe meslek mensubu tarafından söz konusu hediye de ağırlama da kabul edilemezdi.

İncek Kızılcaşar Mahallesi 2669 Sokak No: 19 Gölbaşı - ANKARA
Tel: 0 (312) 586 00 00 pbx Faks: 0 (312) 586 00 11 - 586 00 18
www.turmob.org.tr
https://twitter.com/turmob
https://www.facebook.com/turmobweb/
@turmob1989
turmob@turmob.org.tr